

Brussell, 12 ta' Ġunju 2017
(OR. en)

9298/17

ECOFIN 403
UEM 152
SOC 383
EMPL 297
COMPET 400
ENV 499
EDUC 227
RECH 183
ENER 222
JAI 481

NOTA

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Nru dok. Cion:	ST 9243/17 ECOFIN 374 UEM 123 SOC 352 EMPL 267 COMPET 369 ENV 469 EDUC 197 RECH 153 ENER 193 JAI 444 - COM(2017) 507 final
Suġġett:	Rakkomandazzjoni għal RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL dwar il- Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2017 tal-Irlanda u li twassal opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Stabbiltà tal-2017 tal-Irlanda

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuż l-abbozz ta' Rakkomandazzjoni tal-Kunsill imsemmi hawn fuq, kif rivedut u miftiehem minn diversi kumitati tal-Kunsill, abbażi tal-proposta tal-Kummissjoni COM(2017) 507 final.

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

ta' ...

dwar il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2017 tal-Irlanda

u li twassal opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Stabbiltà tal-2017 tal-Irlanda

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tisħih tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' budget u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni tal-politika ekonomika,¹ u partikolarment l-Artikolu 5(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (UE) Nru 1176/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Novembru 2011 dwar il-prevenzjoni u l-korrezzjoni tal-iżbilanċi makroekonomiċi,² u b'mod partikolari l-Artikolu 6(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew,

Wara li kkunsidra l-konkluzjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Komitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Komitat Ekonomiku u Finanzjarju,

¹ ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.

² ĠU L 306, 23.11.2011, p. 25.

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

Billi:

- (1) Fis-16 ta' Novembru 2016, il-Kummissjoni adottat l-Istharriġ Annwali dwar it-Tkabir, li ta bidu għas-Semestru Ewropew tal-2017 għall-koordinazzjoni tal-politika ekonomika. Il-prijoritajiet tal-Istharriġ Annwali dwar it-Tkabir ġew approvati mill-Kunsill Ewropew fid-9-10 ta' Marzu 2017. Fis-16 ta' Novembru 2016, abbażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija, li fih hija identifikat lill-Irlanda bħala wieħed mill-Istati Membri li dwaru kellha titwettaq analiżi fil-fond. Fl-istess data, il-Kummissjoni adottat ukoll rakkomandazzjoni għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-politika ekonomika taż-żona tal-euro, li ġiet approvata mill-Kunsill Ewropew fid-9 u l-10 ta' Marzu 2017. Fil-21 ta' Marzu 2017, il-Kunsill adotta r-Rakkomandazzjoni dwar il-politika ekonomika taż-żona tal-euro ('Rakkomandazzjoni għaž-żona tal-euro').³
- (2) Bħala Stat Membru li l-munita tiegħu hija l-euro u fid-dawl tal-interkonnessjonijiet mill-qrib bejn l-ekonomiji fl-unjoni ekonomika u monetarja, l-Irlanda għandha tiżgura l-implimentazzjoni shiħa u f'waqtha tar-Rakkomandazzjoni għaž-żona tal-euro kif riflessa fir-rakkomandazzjonijiet (1) sa (3) hawn taht.
- (3) Ir-rapport speċifiku għall-pajjiż tal-2017 għall-Irlanda ġie ppubblikat fit-22 ta' Frar 2017. Dan ivvaluta l-progress li għamlet l-Irlanda biex tindirizza r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż adottati mill-Kunsill fit-12 ta' Lulju 2016, is-segwitu mogħti għar-rakkomandazzjonijiet adottati fis-snin preċedenti u l-progress li għamlet l-Irlanda lejn il-miri nazzjonali tagħha ta' Ewropa 2020. Kien jinkludi wkoll analiżi fil-fond skont l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, li r-riżultati tiegħu ġew ippubblikati wkoll fit-22 ta' Frar 2017.

³ ĠU L 92, 24.3.2017, p. 1.

- (4) L-analiżi tal-Kummissjoni wasslet biex tikkonkludi li l-Irlanda qed tesperjenza żbilanċi makroekonomiċi. B'mod partikolari, dawn l-iżbilanċi huma kkaratterizzati minn stokk kbir ta' dejn estern, pubbliku u privat (kemm ta' unitajiet domestiċi kif ukoll ta' korporazzjonijiet mhux finanzjarji), li jagħmlu lill-Irlanda vulnerabbli għal xokkijiet avversi. Il-banek għadhom qed jaffaċċjaw livell għoli ta' self improduttiv imma huma kapitalizzati sew u l-profittabbiltà tagħhom, minkejja li għadha baxxa, qed titjeb gradwalment. Il-prezzijiet tal-akkomodazzjoni qed jiżdiedu u r-restrizzjonijiet fuq il-provvista għadhom jippersistu. Id-dejn tal-korporazzjonijiet mhux finanzjarji naqas matul l-2015, imma xorta kien oghla milli kien fl-2014. Id-dejn tal-unitajiet domestiċi naqas fl-2015 u d-dejn pubbliku huwa f'perkors ta' tnaqqis konsistenti. Il-pożizzjoni tal-investiment internazzjonali negattiv netta tal-Irlanda kienet qed tonqos b'ritmu mgħaġġel qabel l-2015, imma mbagħad inqalbet, parzjalment minhabba trasferiment ta' livell fl-2015. Madankollu, is-sostenibbiltà esterna tas-settur domestiku ma tidhirx li qieghda f'xi riskju. L-istokk ta' self improduttiv kien qed jonqos matul din l-aħħar sena imma l-pass fit-tnaqqis kien qed imajna kemxejn sal-aħħar tal-2016. Il-prezzijiet tal-proprjetà komplew jiżdiedu fl-2015, imma sa issa ma hemm l-ebda evidenza sinifikanti ta' sopravvalutazzjoni. Fl-aħħar snin ittiehdu miżuri ta' politika biex jiġu indirizzati l-iżbilanċi enfasizzati, inkluż fis-settur bankarju (qafas regolatorju mtejjeb, miżuri biex jiġi indirizzat il-livell għoli ta' self improduttiv). Il-Gvern ha bosta miżuri rilevanti biex jindirizza n-nuqqas ta' provvista fis-suq tal-akkomodazzjoni, imma ser jieħu ż-żmien biex jiġġeneraw effetti.
- (5) L-Irlanda ppreżentat il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2017 tagħha fit-13 ta' April 2017 u l-Programm ta' Stabbiltà tal-2017 tagħha fit-2 ta' Mejju 2017. Biex jittiehed kont tal-konnessjonijiet tagħhom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess żmien.

- (6) Ġew indirizzati rakkomandazzjonijiet rilevanti, speċifiċi għall-pajjiżi, fil-programmazzjoni tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (Fondi SIE) għall-perjodu 2014–2020. Kif previst fl-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill,⁴ fejn ikun meħtieġ appoġġ għall-implimentazzjoni ta' rakkomandazzjonijiet rilevanti tal-Kunsill, il-Kummissjoni tista' titlob lil Stat Membru li jirrieżamina u jipproponi emendi għall-Ftehim ta' Shubija u l-programmi rilevanti tiegħu. Il-Kummissjoni pprovdiet aktar dettalji dwar kif tuża dik id-dispożizzjoni fl-inji gwida dwar l-applikazzjoni tal-miżuri li jorbtu l-effikaċja tal-Fondi SIE ma' governanza ekonomika tajba.
- (7) Bhalissa l-Irlanda qiegħda fil-parti preventiva tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir u soġġetta għar-regola tranżitorja tad-dejn. Fil-Programm ta' Stabbiltà tiegħu tal-2017, il-Gvern qed jistenna li d-defiċit nominali ser jonqos kemxejn għal 0,4 % tal-PDG fl-2017 u li minn hemm 'il quddiem ser jibqa' jonqos gradwalment u jinbidel f'żieda ta' 1,0 % ta' PDG fl-2021. L-oġġettiv baġitarju fuq terminu medju — defiċit strutturali ta' 0,5 % tal-PDG — huwa mistenni li jintlaħaq mill-2018 lil hemm. Skont il-Programm ta' Stabbiltà, l-proporzjon ta' dejn tal-gvern mal-PDG huwa mistenni li jaqa' għal 72,9 % fl-2017 u li jibqa' jinżel għal 65,2 % fl-2020. Ix-xenarju makroekonomiku li fuqu huma bbażati dawn il-projezzjonijiet baġitarji huwa plawżibbli. Fl-istess ħin, il-miżuri meħtieġa biex jiġu appoġġati l-miri ppjanati tad-defiċit mill-2018 lil hemm ma ġewx speċifikati biżżejjed.
- (8) Fit-12 ta' Lulju 2016, il-Kunsill irrakkomanda lill-Irlanda biex tikseb aġġustament fiskali annwali ta' 0,6 % tal-PDG lejn l-oġġettiv baġitarju fuq terminu medju fl-2017. Abbażi tat-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni tal-2017, hemm riskju ta' devjazzjoni sinifikanti mill-aġġustament fiskali rrakkomandat fl-2016 u l-2017 meta dawn jitqiesu flimkien.

⁴ Regolament (UE) Nru 1303/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet generali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni u l-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd u li jhassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006 (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 320).

- (9) Fl-2018, fid-dawl tas-sitwazzjoni fiskali tagħha, u b'mod partikolari, tal-livell tad-dejn tagħha, l-Irlanda hija mistennija tkompli taġġusta lejn l-oġettiv baġitarju fuq terminu medju ta' deficit strutturali ta' 0,5 % tal-PDG. Skont il-matriċi ta' aġġustament miftiehma b'mod komuni taht il-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir, l-aġġustament jissarraf f'rekwizit ta' rata ta' tkabbir nominali tal-infiq pubbliku primarju nett⁵ li ma jaqbiżx 2,4 % fl-2018. Dan jikkorrispondi għal aġġustament strutturali annwali ta' 0,6 % tal-PDG. Il-livell referenzjarju tal-infiq jirrifletti aġġustament biex jikkoreġi distorsjoni fir-rata ta' referenza ta' 10 snin ta' tkabbir potenzjali kkawżat minn zieda eċċezzjonalment għolja fit-tkabbir reali tal-PDG fl-2015. Skont l-approċċ meħud mill-awtoritajiet Irlandiżi fil-kalkoli tal-Baġit tagħhom fl-2017, il-Kummissjoni ħadet il-medja tar-rati ta' tkabbir potenzjali fl-2014 u fl-2016. Fuq il-bażi ta' ebda bidla fil-politiki, hemm riskju ta' xi devjazzjoni mir-rekwizit fl-2017 u l-2018 meta dawn jitqiesu flimkien. Fl-istess hin, l-Irlanda hija mistennija tikkonforma mar-regola tranzitorja tad-dejn fl-2017 u fl-2018. B'mod ġenerali, il-Kunsill huwa tal-opinjoni li se jinhtiegu iktar mizuri, b'mod partikolari fl-2017, biex tkun konformi mad-dispożizzjonijiet tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Fid-dawl tal-kundizzjonijiet ċikliċi attwali tal-Irlanda u r-riskji esterni iktar akuti, l-użu ta' kwalunkwe gwadann mhux previst biex jitnaqqas iktar il-proporzjon ta' dejn tal-gvern ġenerali ikun rispons prudenti. Madankollu, kif previst fir-Regolament (KE) Nru 1466/97, il-valutazzjoni tal-pjanijiet baġitarji u r-riżultati jinhtieg li jqisu l-bilanċ baġitarju tal-Istat Membru fid-dawl tal-kundizzjonijiet ċikliċi. Madankollu, kif previst fir-Regolament (KE) Nru 1466/97, il-valutazzjoni tal-pjanijiet baġitarji u r-riżultati jinhtieg li jqisu l-bilanċ baġitarju tal-Istat Membru fid-dawl tal-kundizzjonijiet ċikliċi. Kif imfakkar fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni li takkumpanja dawn ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż, il-valutazzjoni tal-Abbozz tal-Pjan Baġitarju tal-2018 u l-valutazzjoni sussegwenti tar-riżultati baġitarji tal-2018 ser ikollhom iqisu l-għan li jiksbu pożizzjoni fiskali li tikkontribwixxi kemm għat-tishih tal-irkupru attwali, kif ukoll għall-iżgurar tas-sostenibbiltà fil-finanzi pubbliċi tal-Irlanda. F'dan il-kuntest, il-Kunsill jinnota li l-Kummissjoni bihsiebha twettaq evalwazzjoni globali f'konformità mar-Regolament (KE) Nru 1466/97, b'mod partikolari fid-dawl tal-qagħda ċiklika tal-Irlanda.

⁵ L-infiq nett tal-gvern huwa magħmul mill-infiq totali tal-gvern, imma jeskludi l-infiq fuq l-interessi, infiq fuq programmi tal-Unjoni korrisposti bis-shih mid-dhul tal-fondi tal-Unjoni u mill-bidliet mhux diskrezzjonali fl-infiq għall-benefiċċji tal-qgħad. Il-formazzjoni grossa tal-kapital fiss iffinanzjata nazzjonalment hija mifruxa fuq perijodu ta' erba' snin. Mizuri ta' dhul diskrezzjonali jew zidiet tad-dhul b'mandat tal-liġi huma fatturati. Mizuri ta' darba fuq in-naħat kemm tad-dhul kif ukoll tal-infiq huma esklużi.

- (10) Minkejja li l-irkupru ekonomiku huwa b'saħħtu u l-produzzjoni hija mistennija tikber b'ritmu stabbli fis-snin li ġejjin, il-perspettiva saret inqas ċerta u holqot riskji għall-finanzi pubbliċi li għadhom fragli. Għalhekk jinħtieġ li jkun hemm iktar sforzi biex id-dhul isir iktar reżiljenti għaċ-ċaqliq ekonomiku u x-xokkijiet avversi. Għal dan il-għan, il-proposta biex jiġi introdott fond prekawzjonarju (Rainy-Day Fund) jinħtieġ li tiġi avvanzata u jinħtieġ li titnaqqas id-dipendenza fuq sorsi ta' dhul volatili u kkonċentrati ħafna. Kompożizzjoni bbilanċjata ta' sorsi differenti ta' taxxa u bażijiet ta' taxxa iktar wiesgħa jtejbju l-istabbiltà bħala riżultat ta' instabbiltà ekonomika. Madankollu, fis-snin reċenti ġew limitati l-isforzi għat-twessigh tal-baži tat-taxxa u l-miżuri tat-taxxi ffokaw fuq tnaqqis u għajnuniet. L-evalwazzjoni sistematika mħabbra tal-ispejjeż u l-benefiċċji tar-rati mnaqqsa tal-VAT, li japplikaw għal firxa estensiva ta' bejgħ, għadha pendent. It-tassazzjoni rikorrenti tal-propjetà hija kkunsidrata bħala waħda mill-iktar sorsi ta' dhul li jiffavorixxu t-tkabbir. Madankollu, id-dhul Irlandiż minn proprjetà immobbli ammonta biss għal 1,0 % tal-PDG fl-2014, meta mqabbel mal-medja tal-Unjoni ta' 1,6 %. Indiċjar gradwali ta' valuri tal-proprjetà jgħin biex jittaffa l-profil tat-taxxa tal-proprjetà lokali billi jipprevjeni zieda f'daqqa fl-obbligazzjonijiet tat-taxxa meta l-proprjetajiet jergħu jiġu vvalutati fl-2019. Id-differenzi fit-tassazzjoni tad-diżil u l-petrol għall-utenti tat-toroq mhumieħ ġustifikati ambjentalment.
- (11) Fil-passat, valutazzjonijiet komprensivi tal-infiq iffukaw primarjament fuq it-tnaqqis fl-infiq tal-gvern sabiex jilhaq il-miri fiskali globali. Kien hemm ftit evalwazzjoni tal-effettività u l-effiċjenza tal-programmi tal-infiq, li fl-aħħar mill-aħħar dghajfet l-kredibbiltà ta' pjanijiet ta' infiq multiannwali. Rieżami tan-nefqa ddisinjat b'mod xieraq, b'konformità mal-prinċipji komuni tal-Grupp tal-Euro, itejjeb il-kontroll tal-infiq u jista' jillibera r-riżorsi għal investiment tant meħtieġ sabiex tingħata spinta lit-tkabbir. Ir-rieżami tan-nefqa, b'mod partikolari, jinħtieġ li jindirizza l-kosteffettività tas-settur tas-saħħa. L-Irlanda introduċiet xi miżuri ta' effiċjenza importanti, bħall-ftehim għall-iffrankar tal-ispejjeż mal-industrija farmaċewtika, sistema ta' ġestjoni finanzjarja, is-Saħħa Elettronika u finanzjament ibbażat fuq l-attività. Madankollu hemm iktar x'jista' jsir, pereżempju billi tingħata iktar importanza lir-rwol tal-kura primarja bħala entità għall-isptarijiet mgħobbija żzejjed tal-Irlanda. Il-passi lejn servizz tas-saħħa universali b'livell wieħed huma frammentati u mingħajr viżjoni komprensiva.

- (12) Il-promozzjoni ta' tkabbir sostenibbli u inkluziv li jkun ta' benefiċċju għall-gruppi kollha fis-soċjetà tibqa' sfida. F'April 2017, il-qgħad kien taht il-medja tal-Unjoni, b'6,4 %.

Madankollu, l-intensità baxxa tax-xogħol ta' hafna unitajiet domestiċi tohloq thassib li xi nies jithallew barra waqt li jkompli l-irkupru. Bejn l-2013 u l-2015, il-perċentwali tal-popolazzjoni li jgħixu fi djar b'intensità ta' xogħol baxxa jew ferm baxxa naqas b'15 %; It-rata ġenerali ta' qgħad tul l-istess perijodu naqset bi 28 %. B'mod globali, is-sistema ta' protezzjoni soċjali hadmet sew biex trazzan il-faqar u n-nuqqas ta' ugwaljanza u l-Irlanda hadet miżuri għal incentivi ta' impjieg bit-tnaqqis gradwali ta' benefiċċji u pagamenti supplementari.

Madankollu, xorta jeżistu ostakli għal tkabbir inkluziv. Id-disparitajiet bejn ir-rati ta' impjieg ta' haddiema b'hiliet baxxi, medji u għoljin huma fost l-ogħla fl-Unjoni. Hargu nuqqasijiet ta' tlaqqigh tal-hiliet u nuqqasijiet ta' hiliet f'ċerti oqsma, filwaqt li titjib tal-hiliet u opportunitajiet ta' ksib mill-ġdid ta' hiliet huma insuffiċjenti. Is-suq tax-xogħol u l-isfidi soċjali jippuntaw lejn l-importanza ta' approċċ integrat għat-tahriġ u l-attivazzjoni tas-suq tax-xogħol għal dawk li huma l-izjed imbiegħda mis-suq tax-xogħol. Barra minn hekk, għad hemm thassib dwar il-kwalità tad-dispożizzjonijiet tal-kura tat-tfal, inkluz id-disponibbiltà ta' servizzi full-time. Bħala perċentwali tal-pagi, l-ispejjeż netti għall-kura tat-tfal fl-Irlanda huma fost l-ogħla fl-Unjoni. Id-disponibbiltà u l-ispiza għall-kura tat-tfal full-time ta' kwalità jipprezentaw ostakli għall-partecipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u jfixklu l-isforzi biex jitnaqqas il-faqar fost it-tfal, li, minkejja li naqas xi ftit, xorta jibqa' oghla mill-medja tal-UE.

- (13) Trid tiġi indirizzata l-kwistjoni tal-infrastruttura sabiex jiġi promoss tkabbir li dejjiemi u bbilanċjat. Il-kriżi ekonomika wasslet għal bidla fil-kompożizzjoni tal-infiq tal-amministrazzjoni pubblika 'l bogħod mill-investment lejn l-infiq attwali. Snin ta' tnaqqis qawwi fl-investment tal-gvern wasslu għal impatt negattiv fuq il-kwalità u l-adegwatezza tal-infrastruttura. Il-bidla fl-infiq tal-gvern affettwat ukoll appoġġ mis-settur pubbliku għar-riċerka u l-iżvilupp b'implikazzjonijiet possibbli għall-kompetittività tal-SMEs. L-Irlanda tinsab fil-25 post fl-UE bħala perċentwali tal-PDG fil-qasam tal-investment pubbliku għar-riċerka u l-iżvilupp. L-iktar nuqqasijiet infrastrutturali kritiċi jinsabu fit-trasport, fis-servizzi tal-ilma u fl-akkomodazzjoni. Id-domanda għal akkomodazzjoni ġdida bħalissa taqbeż il-provvista b'margni kbira fiż-żoni urbani ewlenin tal-pajjiż. Bħala riżultat, il-prezzijiet ta' proprjetà residenzjali u l-kirjiet tagħhom jibqgħu jizdiedu b'rata mgħaġġla li mbagħad jirriżultaw f'żieda għolja reċenti fl-eskluzjoni tal-akkomodazzjoni u ta' persuni mingħajr dar. Bħalissa ma hemmx evidenza ta' valutazzjoni eċċessiva, imma restrizzjonijiet li jillimitaw il-forniment ta' akkomodazzjoni jistgħu jiġġeneraw riskji makrofinanzjarji jekk dawn ma jissolvewx. Pjan spazjali koerenti u f'waqtu jista' jgħin biex ikun hemm djar godda fil-lokalitajiet it-tajbin.

- (14) L-ekonomija Irlandiża tippreżenta diviżjoni bejn in-negozji żgħar u ta' daqs medju li l-maġġoranza tagħhom huma ta' proprjetà tal-Irlandiżi u l-kumpaniji multinazzjonali l-kbar li joperaw fl-Irlanda. Ir-rabtiet bejn il-kumpaniji multinazzjonali u n-negozji li huma ta' proprjetà tal-Irlandiżi jibqgħu limitati. Il-prestazzjonijiet u l-profil tagħhom huma differenti ħafna, filwaqt li d-differenza bejniethom fil-produttività qed tkompli tikber. Negozji li huma ta' proprjetà tal-Irlandiżi jipprezentaw profil ta' esportazzjoni inqas b'saħħtu milli dawk multinazzjonali li huma stabbiliti fl-Irlanda. L-esportazzjonijiet tagħhom huma kkonċentrati ħafna skont is-settur u d-destinazzjoni, li jagħmilhom iktar vulnerabbli għal xokkijiet. L-investiment fl-innovazzjoni tinkoraġġixxi l-produttività u l-esportazzjoni potenzjali ta' negozji Irlandiżi fi żmien meta d-diversifikazzjoni ta' esportazzjonijiet u ta' destinazzjonijiet ta' esportazzjoni tista' tgħin biex tigi stabbilizzata l-prestazzjoni ta' negozji Irlandiżi. Ir-riċerka pubblika u l-infiq għall-iżvilupp jibqgħu baxxi. L-implimentazzjoni sħiħa ta' miżuri biex jiżiedu r-riċerka u l-iżvilupp pubbliċi, b'mod partikolari, miżuri biex jappoġġaw il-kapaċità ta' innovazzjoni tal-SMEs, tiddependi fuq ir-ritorn lejn xejra ta' investiment sostnut. Biex jistimulaw l-innovazzjoni mingħand l-SMEs, il-politiki ta' innovazzjoni jistgħu jkunu bbilanċjati mill-ġdid lejn forom ta' finanzjament iktar diretti. L-appoġġ mill-gvern għar-riċerka u l-iżvilupp tan-negozji ddependa dejjem iktar fuq krediti ta' taxxa għar-riċerka u l-iżvilupp. Taħlit ta' politiki aktar mmirat b'iktar finanzjament dirett jista' jindirizza aħjar il-ħtiġijiet ta' negozji żgħażaġh innovattivi Irlandiżi u jista' jisfrutta opportunitajiet mill-poter ta' investiment b'saħħtu ta' kumpaniji multinazzjonali. Dan iservi biex jiffaċilita l-aċċess għal katini ta' valur globali u jaċċellera t-tixrid tal-għarfien.
- (15) F'ambjent ta' incertezza esterna għolja, huwa importanti li jkun hemm iktar progress fit-tnaqqis ta' self improduttiv sabiex tigi żgurata l-istabbiltà tas-settur finanzjarju. Minkejja li sar progress, proporzjonijiet għoljin ta' self improduttiv għoli jibqgħu ta' xkiel fuq il-profittabbiltà tal-banek u ostaklu għall-irkupru ekonomiku sħiħ ta' unitajiet domestiċi u negozji. Qed ikompli t-tnaqqis fl-ingranaġġ tal-unitajiet domestiċi u tan-negozji domestiċi, imma d-dejn tagħhom jibqa' fost wieħed mill-ogħla fl-Unjoni b'276,8 % tal-PDG (Settembru 2016). Id-dejn korporattiv għoli jista' jfixkel lin-negozji milli jissellfu biex jagħmlu investiment, li mbagħad, jillimita wkoll l-kapaċità tal-banek li jtejbu l-profittabbiltà tagħhom.

- (16) Skont il-Bank Ċentrali tal-Irlanda, il-proporzjon medju tas-self improduttiv tal-banek domestiċi Irlandiżi f' Settembru 2016 kien ta' 14,2 %. Dan huwa sostanzjalment oghla mill-medja tal-Unjoni ta' 5,3 %. F' Settembru 2016, is-self improduttiv tal-banek domestiċi Irlandiżi naqas b'€12,7 biljun jew 32,7 % meta mqabbel mas-sena preċedenti. Ir-ritmu fir-riżoluzzjoni tal-arretrati naqas xi ftit hekk kif l-arretrati fuq tul ta' żmien twil li għad fadal ukoll huma l-iktar diffiċli biex jiġu ristrutturati. M'għandhiex tintilef l-ispinta: ir-ristrutturar tal-arretrati għandu jkun sostenibbli fit-tul u għandhom jiġu kkunsidrati forom differenti ta' tnaqqis tad-dejn. 14 % tal-istokk mutwu ipotekarju kien bl-arretrati fi tmiem Settembru 2016, filwaqt li l-kontijiet bl-arretrati ta' iktar minn sentejn irrappreżentaw madwar 70 % tal-bilanċi tas-self ipotekarju totali b'arretrati ta' aktar minn 90 jum. Is-self ta' proprjetà immobbli kummerċjali miżmum minn banek domestiċi u self tan-negozji wkoll għadhom oqsma ta' tħassib bi proporzjonijiet ta' self improduttiv ta' 32,6 % u 11,8 % rispettivament f' Settembru 2016. L-użu ta' proċeduri ta' insolvenza personali, falliment, examinership u arranġamenti barra l-qorti maħsuba biex l-unitajiet domestiċi u n-negozji jerggħu jsiru vijabbli, jibqa' baxx u jinhtieg li jiġi incentivat ahjar. Wara bosta dewmien, ir-registru ta' kreditu ċentrali huwa mistenni li jidhol il-fażi finali tal-implimentazzjoni tiegħu. Il-finalizzazzjoni tiegħu għandha tkun prijorità billi ser sservi ta' bazi għal valutazzjoni xierqa tar-riskju tal-kreditu għal mutwatarji u ser tiżgura self prudenti fil-futur.
- (17) L-implimentazzjoni tal-Att tal-2015 dwar ir-Regolamentazzjoni tas-Servizzi Legali ("l-Att tal-2015") bdiet tard fl-2016. L-implimentazzjoni shiha tal-Att tal-2015 ser tkun kruċjali fl-isforzi tal-Irlanda biex izzid il-kompetizzjoni fis-settur billi ser tippermetti li l-avukati jkollhom aċċess dirett għall-professjoni, kif ukoll il-holqien ta' gruppi korporattivi permezz ta' prattiċi multidixxiplinarji u l-operazzjoni fl-Irlanda ta' mudelli kummerċjali alternattivi li jintużaw fi Stati Membri oħra. Is-servizzi legali indipendenti huma input għas-setturi kollha tal-ekonomija u l-kost tagħhom jaffettwa l-kompetittività tal-Irlanda. Għalhekk huwa importanti ħafna li l-implimentazzjoni tal-Att tal-2015 tintroduċi dispożizzjonijiet għat-tiġib fil-kompetizzjoni u għat-tnaqqis tal-ispejjeż, jew li tinkorpora dispożizzjonijiet bħal dawn f'regolamenti li għandhom jinħarġu mill-Awtorità Regolatorja tas-Servizzi Legali sabiex tinghata spinta lill-kompetizzjoni u jitnaqqsu l-ispejjeż.

- (18) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew tal-2017, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tal-Irlanda u ppubblikatha fir-rapport għall-pajjiż tal-2017. Hija vvalutat ukoll il-Programm ta' Stabbiltà tal-2017, il-Programm ta' Riforma Nazzjonali tal-2017 u s-segwitu mogħti għar-rakkomandazzjonijiet indirizzati lill-Irlanda fi snin preċedenti. Hija qieset mhux biss ir-rilevanza tagħhom għal politika fiskali u soċjoekonomika sostenibbli fl-Irlanda iżda wkoll il-konformità tagħhom mar-regoli u l-gwida tal-Unjoni, fid-dawl tal-htieġa li tissaħħaħ il-governanza ekonomika globali tal-Unjoni billi jingħata input fil-livell tal-Unjoni għad-deċiżjonijiet nazzjonali futuri.
- (19) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-Programm ta' Stabbiltà tal-2017 u l-opinjoni tiegħu⁶ hija riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni (1) hawn taħt,
- (20) Fid-dawl tal-analiżi fil-fond tal-Kummissjoni u ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2017 u l-Programm ta' Stabbiltà tal-2017. Ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011 huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet (1) u (3) hawn taħt,

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Irlanda tiegħu azzjoni fl-2017 u fl-2018 biex:

1. Tmexxi 'l quddiem sforz fiskali sostanzjali fl-2018 skont ir-rekwiżiti tal-parti preventiva tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Tuża kwalunkwe gwadann mhux previst li jirriżulta mill-kondizzjonijiet ekonomiċi u finanzjarji b'saħħithom, inkluż dħul mill-eżerċizzji ta' ġestjoni ta' bejgħ ta' assi, biex taċċellera it-tnaqqis tal-proporzjon ta' dejn tal-gvern generali. Tillimita l-ambitu u n-numru ta' spejjeż tat-taxxa u twessa' l-bażi tat-taxxa.

⁶ Taħt l-Artikolu 5(2) tar-Regolament (KE) Nru 1466/97.

2. Tindirizza aħjar l-infiq tal-gvern billi tipprijorizza l-investment pubbliku fit-trasport, is-servizzi tal-ilma u l-innovazzjoni, b'mod partikolari, b'appoġġ għall-SMEs. Ittejjeb l-infrastruttura soċjali, inkluż l-akkomodazzjoni soċjali u l-indukrar ta' kwalità tat-tfal; twassal pakkett integrat ta' politiki ta' attivazzjoni biex iżżid il-prospetti tal-impjieg għal nies li għandhom livell baxx ta' hili u biex tindirizza l-intensità baxxa ta' xogħol ta' unitajiet domestiċi.
3. Tinkoraġġixxi tnaqqis kontinwu u iktar durabbli f' self improduttiv, permezz ta' strateġiji ta' riżoluzzjoni li jinvolvu tħassir għal negozji vijabbli u unitajiet domestiċi, b'enfasi speċjali fuq ir-riżoluzzjoni tal-arretrati fit-tul.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill

Il-President
